

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA

Intrare Nr. 1019
"21" "05" 2019

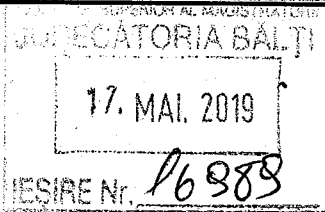

BĂLȚI

MD-3100, mun. Bălți, strada Hotinului 43
Tel. 22212, 22277 fax 22212

СУДБЭЛЦЬ

МД-3100, мун. Бэлць, улица Хотинская 43
Тел. 22212, 22277, факс 22212

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Mun. Chișinău str. Alexandru Lăpușneanu nr.28

În baza încheierii Judecătoriei Bălți nr. 1-100/2019 din 02.05.2019, vă expediem în adresa d-voastră cauza penală de învinuire a lui Bologa Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 al. 3, art. 322 al. 3 și art. 321 Cod Penal al Republicii Moldova, pentru examinarea conform competenței a sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispoziției prevederilor art. 273 alin. (3) Cod de procedură penală.

Anexa: Cauza Penală nr. 1-100/2019 Bologa Vasile pe 245 de file în original.

Judecător

Ghenadie Eremciuc

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. c) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

- 1. Nume/Denumire Eremciuc
- 2. Prenume Ghenadie
- 3. Funcția - judecător
- 4. Adresa: mun.Bălți, str.Hotinului 43
- 5. Telefon 069999443

II – OBIECTUL SESIZĂRII

2.Obiectul prezentei sesizări constituie solicitarea exercitării controlului constituțional al Sintagmei “Actele de constatare întocmite conform prevederilor alin.(2), împreună cu mijloacele materiale de probă, se predau, în termen de 24 ore, de către organele de constatare din cadrul poliției, Poliției de Frontieră, Centrului Național Anticorupție și Serviciului Vamal – organelor de urmărire penală corespunzătoare constituite conform legii în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Vamal, iar de către celelalte organe de constatare – procurorului, pentru începerea urmăririi penale”, din art.273 al.3 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, în vederea corespunderii ingerinței *art.16,21,25,26, 29, 54* din Constituția Republicii Moldova.

III – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

3.1. La 15.11.2018 organul de urmărire penală al IP Bălți a dispus începerea urmăririi penale, ca rezultat al examinării materialului acumulat în baza comunicatului special al Directorului P-11 Bălți, comisar șef de justiție Starii V., adresat Procuraturii mun.Bălți, pe faptul că, la data de 13.11.2018, aproximativ la ora 10.15, în incinta Penitenciarului nr.11 Bălți, amplasat pe adresa mun.Bălți, str.Ștefan cel Mare 78A, a fost petrecută o percheziție inopinată în celula nr.8. În timpul efectuării percheziției, deținutul Bologa Vasile Vasile a.n. 1994, contrar „Statutului executării pedepsei de către condamnați” aprobat prin HG nr.583 din 26.05.2006 care prevede că deținuții sunt obligați să se abțină de la acțiuni sau activități care ar crea dificultăți la îndeplinirea obligațiilor de serviciu ale personalului penitenciar, a împiedicat angajații P-11, opunând rezistență fizică, îmbrâncindu-i și, numindu-i cu cuvinte necenzurate, totodată amenința cu răfuială fizică și instiga alți deținuți la dezordine în masă. La somațiile angajaților P-11 nu reacționa și își continua acțiunile sale ilegale. Astfel, întru stoparea acțiunilor ilicite a deținutului Bologa Vasile Vasile, a fost aplicată forța fizică, prin răsucirea mâinilor la spate și aplicarea mijloacelor speciale de tip cătușe, din motivul existenței bănuelii rezonabile cu privire la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.321 Cod penal, adică nesupunerea prin violență cerințelor legitime ale administrației penitenciarului, săvârșită de o persoană care execută pedeapsa în penitenciar.

3.2. La 15.11.2018 organul de urmărire penală al IP Bălți a dispus începerea urmăririi penale, pe faptul Bologa Vasile Vasile, fiind deținut în Penitenciarul nr.11, mun.Bălți, celula nr.8, în timpul nestabil, având ca scop folosirea personală și transmiterea către alți deținuți a obiectelor și substanțelor interzise, împreună cu alte persoane neidentificate, a organizat prin metode necunoscute transmiterea tănuirea de control a substanțelor interzise. Ulterior, la data de 13.11.2018, aproximativ la ora 10.15, în cadrul percheziției inopinate în celula nr.8, de la deținutul Bologa V., au fost depistate și ridicate următoarele obiecte și substanțe interzise: un telefon mobil „Levand” model LPH-1 cu nr. IMEI1: 866199026163983, IMEI2:866199026186187, două cartele sim Moldcell, fără nr. de identificare, un telefon mobil “GTStar” model BM-50, cu nr. IMEI 355761068040896, două cartele sim Orange cu nr. 1801149102447 și 1712147887378 și un pachet de țigări cu inscripția “Winston” în interiorul căruia era tănuie un tub de masa plastic cu o substanță mărunțită de culoare verde cu miros specific, existând o bănuială rezonabilă că reprezintă o substanță ce se atribuie la categoria drogurilor și anume marijuana, din care motiv există bănuiala rezonabilă cu privire la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 al.3 și art.322 al.3 Cod penal, pentru organizarea transmiterii tănuite

de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare, a drogurilor, a etnobotanicilor sau a analogilor acestora, de către condamnatul Bologa Vasile împreună cu alte persoane neidentificate a organizat prin metode necunoscute.

3.3. La 30.11.2018 cauza penală 2018041626 și cauza penală 2018041627 au fost conexe într-o singură procedură, fiindu-i atribuit numărul 2018041626.

3.4. Fiindcă partea apărării nu au dorit să beneficieze de examinarea în proceduri speciale, s-a decis examinarea cauzei penale în ordine generală, fiind prezentate probele acuzării și apărării.

3.5. În calitate de probă ale acuzării, au fost prezentate și:

- **proces verbal de percheziție (control, cercetare) și ridicare cu nr.587 din 13.11.2018**, potrivit căruia din celula nr.8, al penitenciarului nr.11, amplasat pe str.Ștefan cel Mare 78/a, unde era deținut *Bologa Vasile* au fost depistate și ridicate următoarele obiecte și substanțe interzise: un telefon mobil „Levand” model LPH-1 cu nr. IMEI1: 866199026163983, IMEI2:866199026186187, două cartele sim Moldcell, fără nr. de identificare, un telefon mobil “GTStar” model BM-50, cu nr. IMEI 355761068040896, două cartele sim Orange cu nr. 1801149102447 și 1712147887378 și un pachet de țigări cu inscripția “Winston” în interiorul căruia era tănuț un tub de masa plastic cu o substanță mărunțită de culoare verde cu miros specific.

3.6. De asemenea, din materialele cauzei penale rezultă că, percheziția în celula nr.8, a Penitenciarului – 11, Bălți, a fost efectuată la **13.11.2018, ora 10,15** (f.d. - 9).

3.7. Director, comisar – șef Valerii Starii expediază la **13.11.2019, cu nr.7/4508** în adresa dlui Viorel tureac, Procuror – șef, mun.Bălți, materialul acumulat pe faptul depistării și ridicării obiectelor / substanțelor interzise, asupra deținutului Bologa Vasile, în conformitate cu art.273 CPP RM (f.d. - 7), care pe **14.11.2018, cu nr.5460**, a intrat în cancelaria Procuraturii municipiului Bălți, și tot în aceeași zi, **14.11.2018, cu nr.189**, de ieșire a fost expedit în adresa Secției urmărire penală a Inspectoratului de Poliție Bălți (f.d. - 6).

3.8. La **15.11.2018, ora 10.45**, a fost pornită urmărirea penală în baza art.321 CP, fiindu-i atribuit numărul 2018041627 (f.d. - 62).

3.9. La **15.11.2018, ora 15.45**, a fost pornită urmărirea penală în baza art.322 alin.(3), art.42 alin.(3) CP, fiindu-i atribuit numărul 2018041626 (f.d. - 1).

3.10. Potrivit art.273 alin.(1) lit.f) Cod de procedură penală – organe de constatare sunt funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare – pentru infracțiuni comise în locurile de detenție, în timpul escortării sau în legătură cu punerea în executare a sentințelor de condamnare; de asemenea șefii instituțiilor curative de specialitate – în cazurile referitoare la persoane cărora le sînt aplicate măsuri de constrîngere cu caracter medical, care în temeiul art.273 alin.(3) CPP, în cazul din speța dată, dl. V.Starii a predat, în termen de **24 ore**, toate actele acumulate procurorului, pentru începerea urmăririi penale (pct.3.7).

3.11. Fiindcă competența de examinare a unor astfel de categorii de infracțiuni este a colaboratorilor Ministerului Afacerilor Interne, în baza art. 266 CPP, toate materialele au fost expediate în adresa SUP a IP Bălți, pentru examinarea în temeiul art.274 CPP.

3.12. Astfel, indispensabil că în Penitenciarul nr.11 Bălți, a fost efectuată o percheziție ce nu suferă amânare la **13.11.2018, ora 10.15**, (f.d. - 9), care, în temeiul art.125 alin.(4) CPP, (*În cazurile ce nu suferă amânare sau în caz de delict flagrant, percheziția se poate efectua în baza unei ordonanțe motivate a procurorului, fără autorizația judecătorului de instrucție, urmînd ca acestuia să i se prezinte imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la terminarea percheziției, materialele obținute în urma percheziției, indicîndu-se motivele efectuării ei. Judecătorul de instrucție verifică legalitatea acestei acțiuni procesuale.*

(5) *În cazul constatării faptului că percheziția a fost efectuată legal, judecătorul de instrucție confirmă rezultatul acesteia printr-o încheiere motivată. În caz contrar, prin încheiere motivată, recunoaște percheziția ca fiind ilegală*), fără autorizarea judecătorului de instrucție, de către organul de cercetare penală.

Din aceeași normă, rezultă că o astfel de acțiune procesuală (percheziția) urma să fie supusă verificării legalității de către judecătorul de instrucție **imediat**, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la terminarea percheziției.

Dacă percheziția a fost efectuată la 13.11.2018, ora 10.15, atunci demersul de verificare a legalității efectuării percheziției de către judecătorul de instrucție, urma să fie înaintat de către

reprezentantul organului de urmărire penală sau al procurorului, până la 14.11.2018, ora 10.15, în cancelaria Judecătoriei Bălți, acțiune care nu s-a întreprins.

3.13. Din cele expuse mai sus, s-ar părea că toți reprezentanții statului în persoana: reprezentantului administrației penitenciarului, procurorului, ofițerului de urmărire penală, au respectat legea, însă în final, acțiunea procesuală – percheziția nu a fost – supusă verificării legalității efectuării, de către judecătorul de instrucție, din care motiv *apare riscul utilizării unei probe ilegale*.

3.14. Din cele expuse mai sus, în primul rând, nu este clar cine trebuie să se adreseze la judecătorul de instrucție: - organul de cercetare penală, organul de urmărire penală sau procurorul, pentru verificarea efectuării legalității percheziției, în al doilea rând, **termenul de 24 ore** de la finisarea percheziției, se încalcă - dacă să urmărim pașii întreprinși de către reprezentanții statului.

3.15. Articolul 29 din Constituție.

Inviolabilitatea domiciliului

(1) Domiciliul și reședința sînt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămîne în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțămîntul acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege în următoarele situații:

- a) pentru executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărîri judecătorești;
- b) pentru înlăturarea unei primejdii care amenință viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;
- c) pentru prevenirea răspîndirii unei epidemii.

(3) Perchezițiile și cercetările la fața locului pot fi ordonate și efectuate numai în condițiile legii.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sînt interzise, în afară de cazul unui delict flagrant.

Articolul 12 Codul de Procedură Penală. Inviolabilitatea domiciliului

(1) Inviolabilitatea domiciliului este garantată de lege. În cursul procesului penal, nimeni nu este în drept să pătrundă în domiciliu contrar voinței persoanelor care locuiesc sau dețin sediu în ele, cu excepția cazurilor și modului prevăzute de prezentul cod.

(2) Perchezițiile, cercetările domiciliului, precum și alte acțiuni de urmărire penală la domiciliu, pot fi ordonate și efectuate în baza unui mandat judiciar, cu excepția cazurilor și modului prevăzute de prezentul cod. În cazul efectuării acțiunilor procesuale fără mandat judiciar, organul abilitat să efectueze aceste acțiuni, **imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore** de la terminarea acțiunii, prezintă instanței de judecată materialele respective pentru controlul legalității acestor acțiuni.

Articolul 6. Termeni și expresii utilizate în Codul de procedură penală

Termenii și expresiile utilizate în prezentul cod au următorul înțeles, dacă nu este o mențiune deosebită:

1) domiciliu – locuință sau construcție destinată pentru locuirea permanentă sau temporară a unei sau a mai multor persoane (casă, apartament, vilă, cameră la hotel, cabină pe o navă maritimă sau fluvială), precum și încăperile anexate nemijlocit la acestea, constituind o parte indivizibilă (verandă, terasă, mansardă, balcon, beci, un alt loc de uz comun). Prin noțiunea de domiciliu, în sensul prezentului cod, se înțelege și orice teren privat, automobil, navă maritimă și fluvială privată, birou;

Fiindcă Vasile Bologa executa pedeapsa de închisoare și se deținea în celula nr.8, din Penitenciarul nr.11, Bălți, atunci în privința ultimului era obligat să existe o hotărâre judecătorească, de autoriza efectuarea percheziției sau de verificarea legalității efectuării percheziției.

Din cuprinsul art.125 alin.(1) CPP, rezultă că: **Organul de urmărire penală este în drept să efectueze percheziție dacă din probele acumulate sau din materialele activității speciale de investigații rezultă o presupunere rezonabilă că într-o anumită încăpere ori într-un alt loc sau la o anumită persoană se pot afla instrumente ce au fost destinate pentru a fi folosite sau au servit ca mijloace la săvîrșirea infracțiunii, obiecte și valori dobîndite de pe urma infracțiunii, precum și alte obiecte sau documente care ar putea avea importanță pentru cauza penală și care prin alte procedee probatorii nu pot fi obținute.**

Din conținutul normei menționate rezultă că, organul de urmărire penală și procurorul are dreptul să se adreseze cu demers judecătorului de instrucție.

Articolul 41. Competența judecătorului de instrucție

Judecătorul de instrucție asigură controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale prin:

3) **autorizarea efectuării percheziției, examinării corporale, punerii sub sechestru a bunurilor, ridicării de obiecte ce conțin secret de stat, comercial, bancar, a exhumării cadavrului.**

3.16. Art.125 alin.(4) CPP, dispune că, în cazurile ce nu suferă amânare sau în caz de delict flagrant, percheziția se poate efectua în baza unei ordonanțe motivate a procurorului, fără autorizația judecătorului de instrucție, urmînd ca acestuia să i se prezinte imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la terminarea percheziției, materialele obținute în urma percheziției, indicîndu-se motivele efectuării ei. Judecătorul de instrucție verifică legalitatea acestei acțiuni procesuale.

Alin.(5) art.125 CPP, În cazul constatării faptului că percheziția a fost efectuată legal, judecătorul de instrucție confirmă rezultatul acesteia printr-o încheiere motivată. În caz contrar, prin încheiere motivată, recunoaște percheziția ca fiind ilegală.

TERMENELE PROCEDURALE

Articolul 230. Noțiunea de termene procedurale și consecințele nerespectării lor

(2) În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Capitolul V NULITATEA ACTELOR PROCEDURALE

Articolul 251. Încălcările care atrag nulitatea actelor procedurale

(1) Încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decît prin anularea aceluia act.

Încălcînd termenul de 24 ore, de adresare la judecătorul de instrucție privind verificarea legalității acțiunii de percheziție duce la nulitatea acestui act (pentru ca un act să fie lovit de nulitate este necesar întrunirea a trei condiții:

1) să existe o încălcare a normei procesual penale – termenul de 24 ore de adresare la judecătorul de instrucție pentru a fi verificată legalitatea acțiunii procesuale - percheziția;

2) această încălcare să aducă atingere principiilor fundamentale ale drepturilor omului – se încalcă principiile: egalitatea (art.16 Constituție); prezumția de nevinovăție (art.21 Constituție); libertatea individuală și siguranța persoanei (art.25 Constituție); dreptul la apărare (art.26 Constituție); inviolabilitatea domiciliului (art.29 Constituție); restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (art.54); legalitatea procesului penal (art.7 CPP); prezumția de nevinovăție (art.8 CPP); egalității în fața legii și a autorităților (art.9 CPP); respectarea drepturilor, libertăților și demnităților (art.10 CPP); inviolabilitatea domiciliului (art.12 CPP); ...

3) această încălcare să nu poată fi înlăturată decît prin anularea acestui act – procesului – verbal de percheziție),

adică a procesului – verbal de percheziție, precum și a tuturor probelor la baza căruia au stat acest act procesual (rodul pomului otrăvit).

3.17. **Articolul 94.** Datele neadmise ca probe

(1) În procesul penal nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărîri judecătorești datele care au fost obținute:

8) cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor codului de procedură penală;

În situația dată, apare riscul utilizării unei probe ilegale.

3.18. În concluzie invocăm faptul că, aceste termen de 24 ore, prevăzut în art.273 alin.(3) CPP, urmează a fi restrîns, cu indicarea: „**imediat, sau pînă la 3 ore**” ...

IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Admiterea prezentei excepții de neconstituționalitate ridicată în dosarul 1-1104/2018.

Exercitarea controlului constituționalității sintagmei din art.273 alin. (3) CPP, “actele de constatare întocmite conform prevederilor alin.(2), împreună cu mijloacele materiale de probă, se predau, **în termen de 24 ore**, de către organele de constatare din cadrul poliției, Poliției de Frontieră, Centrului Național Anticorupție și Serviciului Vamal – organelor de urmărire penală corespunzătoare constituite conform legii în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Vamal, iar de către celelalte organe de constatare – procurorului, pentru începerea urmăririi penale.”, din art.273 al.3 Codul de procedura penală al Republicii Moldova, în vederea corespunderii ingerinței art.16, 21,25,26,29,54 din Constituția Republicii Moldova .

V – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Constituția

Articolul 16 Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 25 Libertatea individuală și siguranța persoanei

Libertatea individuală și siguranța persoanei

- (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sînt inviolabile.
- (2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sînt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.
- (3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.
- (4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult pînă la 12 luni.
- (5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea – în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.
- (6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.

Articolul 26 Dreptul la apărare

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
- (3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.
- (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 29 Inviolabilitatea domiciliului

(1) Domiciliul și reședința sînt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămîne în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțămîntul acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege în următoarele situații:

- a) pentru executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărîri judecătorești;
- b) pentru înlăturarea unei primejdii care amenință viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;
- c) pentru prevenirea răspîndirii unei epidemii.

(3) Perchezițiile și cercetările la fața locului pot fi ordonate și efectuate numai în condițiile legii.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sînt interzise, în afară de cazul unui delict flagrant.

Articolul 54 Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 273. Organele de constatare, competența și acțiunile acestora

(1) Organele de constatare sînt:

- a) poliția – pentru infracțiuni ce nu sînt date prin lege în competența altor organe de constatare;
- a1) Poliția de Frontieră – pentru infracțiuni atribuite prin lege în competența sa;
- b) Centrul Național Anticorupție – pentru infracțiuni date prin lege în competența sa;
- c) Serviciul Vamal – pentru infracțiuni date prin lege în competența sa;
- d) Serviciul de Informații și Securitate – pentru infracțiuni ale căror prevenire și contracarare îi sînt atribuite prin lege;
- d1) Serviciul Fiscal de Stat – pentru infracțiunile prevăzute la art.241–242, 244, 2441, 250–253 și 3351 din Codul penal;
- e) comandantii unităților și formațiunilor militare, șefii instituțiilor militare – pentru infracțiuni săvîrșite de militarii din subordine, precum și de persoanele supuse serviciului militar în timpul cantonamentelor; pentru infracțiuni săvîrșite de muncitorii și angajații civili ai Forțelor Armate ale Republicii Moldova, legate de îndeplinirea îndatoririlor lor de serviciu, sau săvîrșite la locul de dislocare a unității, formațiunii, instituției;
- f) funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare – pentru infracțiuni comise în locurile de detenție, în timpul escortării sau în legătură cu punerea în executare a sentințelor de condamnare; de asemenea șefii instituțiilor curative de specialitate – în cazurile referitoare la persoane cărora le sînt aplicate măsuri de constrîngere cu caracter medical;

g) comandantii de nave și aeronave – pentru infracțiuni săvîrșite pe acestea în timp ce navele și aeronavele pe care le comandă se află în afara porturilor și aeroporturilor;

h) instanțele de judecată sau, după caz, judecătorii de instrucție – pentru infracțiuni de audiență.

(2) Organele menționate la alin.(1) au dreptul, în condițiile prezentului cod, să rețină făptuitorul, să ridice corpurile delictive, să solicite informațiile și documentele necesare pentru constatarea infracțiunii, să citeze persoane și să obțină de la ele declarații, să dispună efectuarea constatărilor tehnico-științifice și medico-legale, să procedeze la evaluarea pagubei și să efectueze orice alte acțiuni care nu suferă amîinare, cu întocmirea proceselor-verbale, în condițiile prevăzute de art.260–261 din prezentul cod, în care se vor consemna acțiunile efectuate și circumstanțele constatate. Actele de constatare întocmite de aceste organe constituie mijloace de probă.

(3) Actele de constatare întocmite conform prevederilor alin.(2), împreună cu mijloacele materiale de probă, se predau, **în termen de 24 ore**, de către organele de constatare din cadrul poliției, Poliției de Frontieră, Centrului Național Anticorupție și Serviciului Vamal – organelor de urmărire penală corespunzătoare constituite conform legii în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Vamal, iar de către celelalte organe de constatare – procurorului, pentru începerea urmăririi penale.

(4) În cazul reținerii persoanei de către organele de constatare specificate la alin.(1), cu excepția organelor specificate la lit.g), actele de constatare, mijloacele materiale de probă și persoana reținută se predau organului de urmărire penală sau procurorului imediat, dar nu mai târziu de 3 ore de la momentul reținerii de facto a acesteia.

Articolul 266. Competența organului de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne

Organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată prin lege în competența altor organe de urmărire penală sau este dată în competența lui prin ordonanța procurorului.

Articolul 268. Competența organului de urmărire penală al Serviciului Vamal

Organul de urmărire penală al Serviciului Vamal efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute în art.248 și 249 din Codul penal.

Articolul 269. Competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție

Organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art.239–240, 243, 279 și 324–335 din Codul penal, precum și a celor săvârșite în conexiune cu acestea, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod.

Articolul 269/1. Competența organelor de urmărire penală în privința infracțiunilor contra justiției

În cazurile privind infracțiunile prevăzute la art.311-316 și 323 din Codul penal, urmărirea penală se efectuează de organul în a cărui competență se află infracțiunea în legătură cu care a fost pornită urmărirea penală.

Articolul 270. Competența procurorului la exercitarea urmăririi penale

(1) Procurorul exercită urmărirea penală în cazurile:

1) infracțiunilor săvârșite de:

- a) Președintele țării;
- b) deputați;
- c) membri ai Guvernului;
- d) judecători;
- e) procurori;

f) persoanele menționate la art.37 pct.1)–3);

g) ofițeri de urmărire penală, colaboratori de poliție și colaboratori ai organelor care desfășoară activitate specială de investigații, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu;

h) minori, dacă acestea sînt deosebit de grave și excepțional de grave;

i) angajații Centrului Național Anticorupție, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu;

2) următoarelor infracțiuni:

a) atentatele la viața polițiștilor, ofițerilor de urmărire penală, ofițerilor de informații și securitate, procurorilor, judecătorilor, dacă atentatul este legat de exercitarea atribuțiilor de serviciu, precum și la viața membrilor familiilor acestora;

b) infracțiuni date în competența procuraturilor specializate, conform prevederilor art.2701 și 2702;

c) infracțiunile prevăzute la art.183, 1851–1853, 223, 224, 225, 226, 227–2422, 244–2459, 24511–2462, 248–255, 257–2611 și 262 din Codul penal;

5) infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, prevăzute la art.1661 din Codul penal.

23

(4) Este competent să exercite urmărirea penală în cazurile prevăzute la alin.(1) procurorul de la procuratura în a cărei rază teritorială a fost săvârșită infracțiunea sau, după caz, procurorul din procuratura specializată.

(5) Procurorul General și adjuncții săi pot să dispună, prin ordonanță motivată, exercitarea urmării penale în cazurile prevăzute la alin.(1) de către procurorul din altă procuratură.

(7) Urmărirea penală împotriva Procurorului General se pornește de către procurorul desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor.

(8) În cauzele complicate și de mari proporții, procurorul ierarhic superior celui de a cărui competență este urmărirea penală poate dispune, prin ordonanță motivată, exercitarea urmării penale de către un grup de procurori și ofițeri de urmărire penală, indicând procurorul care conduce grupul.

(9) În caz de necesitate, procurorul poate exercita personal urmărirea penală în orice cauză penală.

(10) La exercitarea urmării penale, procurorul poate dispune, prin ordonanță motivată, efectuarea unor acțiuni procesuale, altele decât cele cu caracter decizional, de către ofițerul de urmărire penală. În cazurile prevăzute de prezentul alineat, ofițerul de urmărire penală poate efectua doar acele acțiuni procesuale care au fost dispuse de procuror și își desfășoară activitatea sub directă conducere, supraveghere și control al acestuia. Actele întocmite de ofițerul de urmărire penală din indicația scrisă a procurorului sînt efectuate în numele și sub răspunderea acestuia.

Articolul 270/1. Competența Procuraturii Anticorupție

(1) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art.1811, 1812, 2421, 2422, 324-329, 332-335 din Codul penal și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu, prevăzute la art.190 și 191 din Codul penal:

1) dacă au fost săvârșite de:

- a) persoane cu funcții de demnitate publică în sensul art.123 alin.(3) din Codul penal, cu excepția primarilor și viceprimarilor satelor și comunelor, consilierilor locali ai satelor și comunelor;
- b) funcționari publici de conducere de nivel superior;
- c) ofițeri de urmărire penală și ofițeri de investigații;
- d) avocați;
- e) executori judecătorești;
- f) administratori autorizați;
- g) persoane ce reprezintă conducerea întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni cu capital majoritar de stat;

h) persoane ce reprezintă conducerea băncilor comerciale;

i) secretarul Consiliului Suprem de Securitate, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul Statului Major General al Forțelor Armate, precum și de persoane care dețin gradul militar de general sau un grad special corespunzător acestuia;

2) indiferent de calitatea persoanei, dacă suma de bani, valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor, avantajelor sub orice formă și altor foloase, pretinse, promise, acceptate, oferite, date sau primite, depășesc 5000 de unități convenționale sau dacă valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește 50000 de unități convenționale;

3) dacă valoarea finanțării, resurselor administrative, a donațiilor, alocațiilor de la bugetul de stat și/sau mijloacelor din fondul electoral utilizate la săvârșirea infracțiunii depășește 5000 de unități convenționale – în cazul infracțiunilor prevăzute la art.181/2 din Codul penal.

(2) Procuratura Anticorupție conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție.

Articolul 270/2. Competența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale

(1) Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale exercită urmărirea penală în cazul:

- a) infracțiunilor cu caracter terorist în sensul art.134/11 din Codul penal;

240
b) infracțiunilor prevăzute la art.135-144, art.1661 alin. (3) și (4), art.283, 284, 295-2952, 337-346 din Codul penal;

c) infracțiunilor prevăzute la art.244, 248, 249, 259-2611 din Codul penal, dacă valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește valoarea de 50000 de unități convenționale;

d) infracțiunilor săvârșite de un grup criminal organizat în sensul art.46 din Codul penal, al infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, cu excepția celor menționate la art.2701 alin. (1) din prezentul cod;

e) infracțiunilor săvârșite de o organizație (asociație) criminală în sensul art.47 din Codul penal.

(2) Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de către organele de urmărire penală cu competența pe întreg teritoriul Republicii Moldova, menționate la art.266 și 268 din prezentul cod.

(3) Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale exercită sau conduce urmărirea penală în cauzele transmise acesteia de către Procurorul General.

Secțiunea a 4-a Percheziția și ridicarea de obiecte și documente

Articolul 125. Temeiurile pentru efectuarea percheziției

(1) Organul de urmărire penală este în drept să efectueze percheziție dacă din probele acumulate sau din materialele activității speciale de investigații rezultă o presupunere rezonabilă că într-o anumită încăpere ori într-un alt loc sau la o anumită persoană se pot afla instrumente ce au fost destinate pentru a fi folosite sau au servit ca mijloace la săvârșirea infracțiunii, obiecte și valori dobândite de pe urma infracțiunii, precum și alte obiecte sau documente care ar putea avea importanță pentru cauza penală și care prin alte procedee probatorii nu pot fi obținute.

(2) Percheziția se poate efectua și în scopul descoperirii unor persoane căutate, a unor cadavre sau a altor date importante pentru cauza penală.

(3) Percheziția se efectuează în baza ordonanței motivate a organului de urmărire penală și numai cu autorizația judecătorului de instrucție.

(4) În cazurile ce nu suferă amânare sau în caz de delict flagrant, percheziția se poate efectua în baza unei ordonanțe motivate a procurorului, fără autorizația judecătorului de instrucție, urmînd ca acestuia să i se prezinte **imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore** de la terminarea percheziției, materialele obținute în urma percheziției, indicîndu-se motivele efectuării ei. Judecătorul de instrucție verifică legalitatea acestei acțiuni procesuale.

(5) În cazul constatării faptului că percheziția a fost efectuată legal, judecătorul de instrucție confirmă rezultatul acesteia printr-o încheiere motivată. În caz contrar, prin încheiere motivată, recunoaște percheziția ca fiind ilegală.

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci cînd interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci cînd, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată pînă ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

- c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;
- d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;
- e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

VI - LISTA DOCUMENTELOR

a) cauza penală nr.1-1104/2018.

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul

Data

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

VII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

02.05.2019

 Gh. Eremciuc

Dosarul nr.1-100/2019

ÎNCHEIERE

02 mai 2019

mun.Bălți

Judecătoria Bălți

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul Ghenadie Eremciuc
grefier

liulca Vasile, Odainic Anna

Cu participarea: procurorului – Muntean Oxana, avocatului - Polivenco Victor, inculpatului – Bologa Vasile,
examinînd în ședință publică cauza penală de învinuire a lui Bologa Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 al.3, art.322 al.3 și art.321 Cod penal

a c o n s t a t a t :

1. La 26.12.2018 în adresa Judecătoriei Bălți spre examinare a parvenit cauza penală de învinuire a lui Bologa Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 al.3, art.322 al.3 și art.321 Cod penal.

2. În ședința de judecată din 02.05.2019, instanța din oficiu a declarat că ridică excepția de neconstituționalitate a dispoziției prevederilor art.273 alin.(3) CPP.

3. În conformitate cu art.39 al.(4) CPP RM, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

4. Conform Hotărîrii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

5. Înalta Curte a statuat că, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

6. Totodată, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 al.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la

soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

7. În conformitate cu art.art.39 alin.(4) CPP, art.135 al.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova RM, instanța de judecată

d i s p u n e:

A ridica excepția de neconstituționalitate a dispoziției prevederilor art.273 alin.(3) Cod de procedură penală.

Se remite după competență Curții Constituționale, cauza penală de învinuire a lui Bologa Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 al.3, art.322 al.3 și art.321 Cod penal.

Procesul penal de învinuire a lui Bologa Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 al.3, art.322 al.3 și art.321 Cod penal, se suspendă.

Încheierea poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Bălți, atît cît durează suspendarea procesului, prin intermediul Judecătoriei Bălți.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ghenadie Eremciuc